N°. 2048. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 18 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 Januarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Armbestuur.

VI.

Men beschuldige ons niet van te groote prikkelbaarheid, wanneer wij opkomen tegen het in art. 9, betreffende instellingen van kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, gezegde. Dat art. houdt het volgende in:

»Zoo het doel eener instelling van weldadigheid is vervallen, wordt het gebruik harer bezittingen en inkomsten tot eene andere, aan de laatst bekende zoo nabij mogelijk komende, bestemming geregeld, ten aanzien van:

»*b*. instellingen eener kerkelijke gemeente, door de bevoegde kerkelijke besturen;

»*c*. instellingen van bijzondere personen of vereenigingen, door de opzigters of hunne erfgenamen, en bij ontstentenis, of onbekendheid van deze, door de bestuurders der instelling, in het laatste geval onder Onze goedkeuring."

De slot-alinea van dit art. voegt aan deze voorschriften toe, dat, blijft de besprokene regeling »binnen eenen voor elk bijzonder geval, des noodig, door Ons, voor te schrijven termijn achterwege, zij dan geschiedt door Ons bij een met redenen omkleed, openbaar gemaakt besluit. Deze bepaling geldt voor de instellingen, onder lit. *c* vermeld, slechts zoo de oprigters zelven of hunne erfgenamen niet meer in leven of niet bekend zijn."

Dat de wet bepaalt hoe, in het geval dat het doel eener openbare of gemengde instelling van weldadigheid vervallen is, gehandeld behoort te worden, dat spreekt wel van zelf. Doch ook dit zelfs, dat zij voor het gestelde geval het regt konstateert van hen, die op volkomene autonomie, buiten eenige inmenging van den Staat, aanspraak hebben, ook dit zelfs kunnen wij niet dan afkeuren.

De kerkelijke liefdadigheid is onderworpen aan de kerkelijke autoriteit, die te werk gaat naar de regelen van het kerkelijk regt. Is het doel eener instelling van kerkelijke liefdadigheid vervallen, dan worden door de kerkelijke autoriteit de regels toegepast, welke voor dit geval in het kerkelijk regt aanwezig zijn. Het regt der kerkgenootschappen door den Staat erkend zijnde, behoeft het speciale regt der kerkelijke autoriteit, om in het gestelde geval vrij te handelen, niet gekonstateerd te worden. En dit niet alleen, omdat het overbodig is, — immers het meerdere sluit het mindere in, — maar ook vooral daarom, omdat er zouden kunnen zijn, die daaruit, dat dit speciale regt eenmaal uitdrukkelijk erkend is moeten worden, wel eens tot het besluit zouden kunnen komen, dat het, des vereischt, ook te eeniger tijd zou kunnen ontkend worden.

Wat de bijzondere instellingen van weldadigheid, welker doel vervallen zou zijn, betreft, tegen het dienaangaande in het art. gezegde meenen wij evenzoo te moeten opkomen, wijl aan den burgerlijken wetgever de bevoegdheid moet ontzegd worden om, in 't algemeen, met hare regeling en verrigtingen zich in te laten. Behoorlijke regeling van hare bezittingen en inkomsten zal trouwens, in het gestelde geval, wel niet achterwege blijven. Of de erfgenamen der oorspronkelijke stichters zijn nog in leven en treden dan in de regten der laatsten, om namelijk eene zoodanige liefdadige bestemming aan de door hen aangewezene bezittingen en inkomsten te geven, als zij het meest achten te beantwoorden aan de inzigten der stichters. Of de oorspronkelijke stichters hebben bepaald op welke wijze zij verlangen, dat de door hen tot een bepaald doel aangewezen gelden geadministreerd zullen worden en hoe de in het bestuur ontstane vakatures aangevuld zullen worden, terwijl zij al hunne magt op dat bestuur overgedragen hebben. Of de stichtingsbrieven van instellingen van bijzondere liefdadigheid bepalen uitdrukkelijk hoe met de aangewezene gelden moet gehandeld worden, wanneer het doel, waartoe zij gegeven zijn, zal vervallen wezen. Of weer andere instellingen van bijzondere liefdadigheid zijn eenigzins meer demokratiesch ingerigt, gevestigd en onderhouden, als zij worden, door vrijwillige bijdragen, welke overeenkomstig een door de kontribueerende leden goedgekeurd of stilzwijgend aangenomen reglement geadministreerd worden en van welker aanwending aan de belanghebbenden rekening en verantwoording moet worden gedaan. In elk dezer veronderstellingen, waartoe wij ons kortheidshalve bepalen, schoon wij ze nog veel konden vermenigvuldigen, zal het wel niet ontbreken aan eene doelmatige aanwending der voorhanden zijnde bezittingen en inkomsten, al laat er de Staat zich niet mede in; terwijl in geen dezer veronderstelde gevallen, welke wel het meest zullen voorkomen, aan het bestuur der instellingen, of aan de leden, waaruit zij zijn zamengesteld, het regt zal kunnen ontzegd worden, om eigenmagtig en buiten allen invloed van den Staat te handelen.

Maar, zegt men welligt, is het dan ondenkbaar dat eene behoorlijke regeling van de bezittingen en inkomsten van eene instelling, welker doel vervallen is, achterwege bleef? Wat aangaat de kerkelijke instellingen van katholieke liefdadigheid antwoorden wij op deze vraag volmondig *ja*, dat geval is ondenkbaar. Ten aanzien van kerkelijke instellingen van liefdadigheid, van andere kerkgenootschappen afhankelijk — wij zijn niet genoeg met de inrigting van hunne besturen bekend, om te durven zeggen wat zij op de gedane vraag antwoorden mogen. Dit echter doet ons meenen, dat zij daarop niet ontkennend behoeven te antwoorden, dat de verschillende diakoniën geene zelfstandige ligchamen, maar aan hare respektieve kerkbesturen onderworpen zijn. Mogten er overigens instellingen van bijzondere liefdadigheid zijn, van welke het *evident* zou zijn, dat zij, in het gestelde geval, aan hare verpligtingen niet voldeden, dan, maar ook dan eerst, zou de Staat, naar onze overtuiging, tusschen beide komen en de slot-alinea van art. 9 in toepassing mogen brengen.

Wij zouden hiermede van dit art. kunnen afstappen, ware het niet dat eene niet zeer beteekenende uitdrukking, in de Memorie van toelichting op dit art. voorkomende, onze aandacht getrokken had. Daar toch lezen wij, dat, wanneer »kerkelijke of bijzondere bestuurders," *in casu*, hun pligt niet vervullen, dat alsdan »de tusschenkomst van den *Souverein*" zich moet doen gelden. Een weinig nadenken zal voor een ieder voldoende zijn, om de beteekenis en de waarde dier woorden te vatten. Zij veronderstellen toch 1°. dat de Souverein verheven is, zelfs in zaken van liefdadigheid, *boven* de kerkelijke autoriteit en *boven* het bijzondere weldadigheids-bestuur; 2°. dat dit bestuur en dat de kerkelijke autoriteit aan hunne verpligtingen te kort kunnen blijven, maar dat dan de Souverein *boven* hen staat, ook boven de kerkelijke autoriteit, om hen tot de vervulling van hunnen pligt te brengen. Een zoodanig beginsel, waar leidt dat niet heen? En zou het voorzigtig zijn het, als ter sluiks, in onze wetgeving te doen opnemen? Zorge slechts de Staatsmagt, dat alle openbare en gemengde instellingen van weldadigheid zich van de op haar rustende verpligtingen kwijten; daarmede zal zij handen vol werks hebben. Van haren kant zal, ongetwijfeld, zij rekene daarop, de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid zich blijven beijveren door haar in het vervolg, evenmin als tot dusverre, in welk opzigt ook, in de schaduw te worden gesteld.

De *Amsterdamsche Courant* deelt in haar laatste Nommer eene partikuliere korrespondentie, dd. New-York 28 Dec., mede, waaraan wij het volgende feit ontleenen:

»Ik verlaat de hoofdstad en wil u een en ander mededeelen, dat te New-York gebeurd is, doch van invloed zijn kan op geheel de Unie. Bij gelegenheid dat een straatprediker, Parsons, op een der pleinen aan eene vrij talrijke verzameling van toehoorders de misbruiken der R. K. Kerk voorhield, en zich daarbij van uitdrukkingen bediende, die schoon zij waar zijn mogen, *niet nalaten konden de roomsche voorbijgangers hoogstens te beleedigen*, ontstond er een oploop, waarbij verscheidene Ieren mishandeld werden. De bijeenkomst werd opgebroken en het prediken in het openbaar door den major verboden. *Men stoorde zich evenwel hieraan weinig*, en den volgenden Zondag had eene veel talrijker *meeting* plaats, zoo talrijk, dat men het voor voorzigtig hield niet met de openbare magt tusschen beide te treden. Na den afloop ging de menigte, die verschillend van tien tot twintig duizend opgegeven wordt, voorbij het huis van den major, om hem te toonen hoe weinig men gezind is zich de vrijheid van spreken te laten ontnemen. Een vrij onverstandige brief van den Aartsbisschop Hughes, [Hughues] waarin hij zeer juist zijne roomsche broederen aanbeval, dergelijke plaatsen van bijeenkomst te vermijden, doch tevens met goed en bloed voor hunne gewetensvrijheid en burgerregten te waken, had olie in het vuur geworpen, en is door sommige bladen op eene vinnige wijze gegispt. *Deze gebeurtenis heeft tevens het bestaan van een geheim genootschap aan den dag gebragt*, »*The know nothing's*," die zoo men wil onder hunne bepalingen, een hebben waarbij zij zich verbinden hunne stem nimmer voor een Roomsch Katholieke te zullen uitbrengen. Men spreekt nu van een tweede genootschap, »*the know all's*," die in oppositie werkzaam zijn."

Wij veronderstellen dat deze mededeeling geen gering vreugdebetoon zal gaande maken bij een deel van ons protestantsch publiek. Beleedigingen aan Katholieken aangedaan en geweldenarijen jegens hen gepleegd — helaas! dat er nog zoo velen ten onzent aangetroffen worden, die daarin groeijen en juichensstof vinden!

Wanneer echter een regtgeaard mensch, hij zij protestantsch of katholiek, het medegedeelde van nabij beschouwt, wij meenen dat het hem smartelijk moet aandoen. Wat immers is er te New-York gebeurd? Wij willen de mededeeling van den korrespondent der *Amsterdamsche* beknoptelijk reznmeeren en aanvullen wat daarin, welligt niet zonder opzet, verzwegen is.

Op dit oogenblik worden de Vereenigde Staten bezocht door een buitengewonen afgezant van den H. Stoel, Mgr. Bedini. Het doel zijner zending is, zich te vergewissen van den toestand der Kerk in Noord-Amerika. Rustig volbrengt hij zijne zending, buiten welker grenzen hij zich niet beweegt. De [illegible] hem echter met onverkropte spijt zich bewegen. Van zijne waarnemingen zal het Katholicismus in de Vereenigde Staten rijke vruchten plukken en is het Katholicismus niet de onvertsaagdste en onverwinnelijkste vijand, welken de revolutie, waar zij zich ook zoekt te vestigen, ooit ontmoeten kan? Het is dan ook niet te verwonderen, dat de gekoalizeerde Europeesche revolutionnairen, die zich bij duizenden en duizenden in vele steden van Noord-Amerika ophouden, alles aanwenden, opdat Mgr. Bedini bewogen worde aan zijne rondreis een einde te maken en zich te verwijderen. Te dien einde wordt hij in hunne bladen op de allerschandelijkste wijze verguisd, wordt de verachtelijkste taal over hem in openbare *meetings* door Gavazzi, voornamelijk en door andere lieden van zijnen stempel, uitgeslagen, en toen zij ontwaarden, dat zij den onverschrokken afgezant door al zulke lage middelen niet in het minste konden verontrusten, namen zij eindelijk tot een ander middel hunnen toevlugt, toen zonden zij, namelijk een sluipmoordenaar op hem af, die één oogenblik het leven van Mgr. Bedini in zijne hand gehad heeft.

Naauwelijks echter werd diens euveldaad bekend, of de algemeene verontwaardiging gaf zich op de nadrukkelijkste wijze lucht over eene zoo verfoeijelijke schending van het regt van gastvrijheid, als waaraan de ellendelingen, die zelven er in die mate misbruik van maakten, schuldig bleken. Tot dus verre was Mgr. Bedini niet opgemerkt geworden: van toen af werd hij het voorwerp der algemeene vereering. De eerste magistraat gaf een schitterend feestmaal te zijner eer; men leidde hem plegtstatig de stad rond om kennis te nemen van al hare liefdadige instellingen; met een woord, alsof men hem wilde schadeloos stellen voor de verguizingen en de gevaren, waaraan hij ten doel had gestaan, men overlaadde hem met voorkomendheden.

Zijne vervolgers zagen dit met nijdige oogen aan. Zelven intusschen vermogten zij niets meer tegen hem; daarom ruidden zij eenige fanatieke predikanten tegen hem op met die argumenten, waarmede wij bij ondervinding weten, dat die heeren eene verblinde volksmenigte wel eens in beweging kunnen brengen. Het straatschandaal, waarvan de korrespondent van de *Amsterdamsche* melding maakt, was daar het gevolg van. Duizenden Protestanten vereenigden zich, op de uitnoodiging van predikanten, revolutie-helden en seiden van geheime genootschappen, om rustig hunnen weg gaande en geen kwaad vermoedende Katholieken te beleedigen. De autoriteit wilde

tusschen beide komen? men stoorde zich aan hare vermaningen niet. De Aartsbisschop van New-York vermaande de zijnen geene aanleiding te geven tot botsingen: de woede der opstandelingen werd daar nog te feller door aangevuurd, daar zij gaarne een voorwendsel zouden gehad hebben tot nog verregaander dadelijkheden. Zegt de *Amsterdamsche*, aan welke zijde was het regt? Wie heeft zich een vriend van orde, wie de vriend der beroering betoond? Wie heeft de schoone, wie de verachtelijke rol in dit drama te vervullen gehad?

En echter, na, schoon dan ook op zijne wijze, de feiten meegedeeld te hebben, konkludeert de korrespondent van de *Amsterdamsche* aldus:

»Wat hiervan zij, het is duidelijk, dat de Protestanten beginnen in te zien, dat de R. Katholieke geestelijkheid voor de eendragt der verschillende staten, en voor de zoo duur verkregen vrijheid, gevaarlijk kan worden, zoo zij het niet reeds is. De heerschzucht, een zoo onmiskenbare trek van dat ligchaam, dwingt hen [haar] niet te rusten alvorens zij hunne [hare] regten zoo als zij die inzien [inziet] gehandhaafd hebben [heeft], dat is: alvorens zij alles wat hen [haar] omringt van zich afhankelijk hebben [heeft] gemaakt. In een land waar alle posten nagenoeg van hoofdelijke stemming afhangen, is het gemakkelijk voor eene groote minderheid, wanneer die onder een hoofd werkzaam is, de meerderheid uit te maken, en dit hoofd vindt de Roomsche minderheid in haren Paus, of ten minste in haren Aartsbisschop. Tegen het gevaar daarvan kan men niet te dringend waarschuwen en niet te zeer op zijne hoede zijn."

Eere wien eere toekomt! In langen tijd is ons niets onder de oogen gekomen, — en daar komt hier te lande u nog al zoo iets onder de oogen van verdacht allooi! — wat ons laaghartiger is toegeschenen dan deze konkluzie, na de vooruitgezette præmissen. Het wordt erkend dat den Katholieken groot onregt geschied, en echter wordt de onschuldige aan de verguizing en de openbare vervolging prijs gegeven! Het is walgelijk. En de *Fakkel* make zich van kant: zij erkenne dat zij haren meester gevonden heeft in het half-officieel orgaan der hoofdstad.

Heden diende voor het Provinciaal Geregtshof alhier in hooger beroep de zaak van A. S. Dwars, als schrijver van »de *Roomsche Poppenkast* enz., door de regtbank alhier veroordeeld tot eene eenzame opsluiting van 6 maanden eene geldboete van *f* 250 en de kosten, op grond van art. 289, wetb. van strafregt, als zijnde het aangehaalde pamphlet strijdig met de zeden.

Nadat in deze zaak door den raadsheer Mr. G. Schimmelpenninck Jr. rapport was uitgebragt, droeg de advokaat M. S. I. Cohen de verdediging van den appelant voor, en betoogde onder anderen, dat behalve wegens schending van de artikelen 94 en 188 van het Wetboek van strafvordering, ook uit dien hoofde het vonnis des eersten regters behoorde vernietigd te worden, omdat het bewijs niet voldoende geleverd was, dat de beklaagde de schrijver van het pamflet zoude zijn, zoo als het was gedrukt en dat ten andere de vorm, strekking en inhoud niet zoodanig was, dat het geheel in strijd met de zeden kan worden geacht.

De advokaat-generaal, Mr. J. A. Jolles, verdedigde vervolgens het aangevallen vonnis. Na aanvankelijk met een woord het betreurenswaardige en ongodsdienstige te hebben opgemerkt, dat in elk geschrift gelegen was, hetwelk de bespotting van eenige godsdienstige gezindheid in eenigerlei opzigt bedoelde, toonde adv-gen. aan, dat hier alleen moest beoordeeld worden of het bedoelde geschrift was in strijd met de zeden. Na daaraan te hebben wedersproken de gemaakte bedenkingen tegen de voorgestelde schennis der artikelen van het Wetboek van Strafvordering, onderzocht de spreker 1°. of wettig en overtuigend bewezen was dat de beklaagde de bewuste brochure had geschreven en aan den boekdrukker afgestaan met het oogmerk dat zij gedrukt zou worden; 2°. of dezelve zedekwetsend was. Na de bevestigende beantwoording dezer beide vragen, requireerde Z. E. G. A., behoudens wijziging der motiven, de bevestiging van het vonnis des eersten regters. De uitspraak van 's Hofs arrest is bepaald op aanstaanden Donderdag.

In den *Ami de la Religion* leest men onder het opschrift »de angelikaansche propaganda in Ierland" het volgende:

»In onze artikelen over den toestand der Katholieken in Groot-Brittanje, hebben wij dikwijls aangetoond welke onfgehoorde pogingen de ketterij aanwendt om het Katholiek geloof in Ierland uit te roeijen. Een onzer korrespondenten deelt ons thans eenige nadere bijzonderheden mede, die het gevaar in al zijne uitgestrektheid bloot leggen.

»In een brief van den Aartsbisschop van Dublin wordt aangewezen van welke praktijken de Protestanten zich bedienen om Ierland te bekeeren en hervormd te maken. Uit Engeland — dus schrijft de prelaat, — worden verbazende sommen naar Ierland afgezonden ten einde er den godsdienst onder de bevolking te vernielen.

»Het is misschien niet overbodig nogmaals na te gaan van welke argumenten het protestantismus zich bedient om voet te krijgen. Behalve het geld dat men altoos met volle hand uitgeeft, het Katholicismus uitsluit. Behalve de booze magt gegeven tegen hen macht op te wekken, behalve het krediet der groote grondeigenaars dat men in 't spel weet te brengen, is er een ramp door de Godheid over Ierland toegelaten, waarvan men voornamelijk zich bedient; het is de hongersnood, dezen grijpt men aan, en keert dien om, zoo te spreken tegen God zelven.

»Een der talrijke Engelsche genootschappen opgerigt om Ierland te bekeeren tot het deïsmus, om niets erger te zeggen, geeft om dat doel te bereiken, weekelijks eene som uit van zeven en dertig duizend gulden. Men is er op uit om in de streken waar de bevolking ter prooi is aan de ijsselijkheden van den honger, protestantsche scholen op te rigten, waar ieder Katholiek kind, 't welk deze scholen bezoekt, gevoed en gekleed zal worden. Voor alsnog tracht men het geloof der ouderen te bederven, maar voor de toekomst heeft men het oog geworpen op de kinderen.

»In de scholen zullen de grootere leerlingen een loon ontfangen voor het fungeren als Bijbel-voorlezers, schoolmeesters, inspekteurs. In vele parochiën klimt het getal dezer baardelooze handlangers van twintig tot dertig, die alle goed betaald worden. Aan dit systeem van bederf, 'twelk zijn uitvinders zeker geen oneer aandoet, ontbreekt niets. Van tijd tot tijd stopt men in de gelederen der protestantsche leeraars een of ander ongelukkig jong mensch. Naar de school gedreven door den nood, door hoop op voordeel de ketterij in de armen gevallen, begiftigt men hem met eene rijke betrekking, wanneer hij zich boven anderen door huichelarij weet te onderscheiden. Zoo eenig protestantsch grondeigenaar zich onderscheidt door gematigheid, dan legt men er zich op toe hem tot het tegenovergestelde te brengen, en spoedig volgt hier uit dat hij zijn katholieke pachters te kiezen geeft, óf om de akkers die zij bebouwen, te verlaten óf om hunne kinderen naar de protestantsche school te zenden.

»Indien men deze dingen weet, mag men vragen, of iemand die nog eenigzins denkt niet terstond moet zien van welk gehalte een zoogenaamd godsdienstig systeem is, 'twelk zulke dingen beveelt, begunstigt, ja voortbrengt. o Protestanten! ge wilt dat ik het geloof dat ge zoekt te verkondigen voor een goddelijk zal houden, en om er mij toe over te halen, begint ge niet met op eene heldere en overtuigende wijze de leer te weerleggen die ik aanhang en die gij voor valsch houdt, gij geeft geene bewijzen voor kundigen en onkundigen belangrijk, en geen wonderen van deugd roept gij in 't leven, maar in plaats van dat alles tracht gij een arm volk door uw goud te verleiden en maakt misbruik van alles wat in uw magt is, en zelfs den honger acht gij goed om uwe oogmerken te dienen.

»Een godsdienst vestigt zich alleen door ernstige en diepgevoelde overtuiging, die kracht geeft om den dood te trotseeren. Zouden de middelen die de ketterij thans in Ierland aanwendt tot zulk een overtuiging brengen? Die middelen overtuigen van niets, of het moest zijn van het ellendig geloof, de kwade trouw en den wanhopigen toestand dergenen die zulke middelen aanwenden. Zou in Eugeland de massa der bevolking, bij de duizende nieuwe godsdiensten die het telkens ziet verrijzen, nog eenig geloof hebben? Brengt de strenge wetgeving op het vieren van den Zondag die bevolking naar de Kerken? Men vindt in de oorspronkelijk katholieke kerkgebouwen, waar vroeger eene ontelbare menigte verzamelde, thans niets dan eenige weinige hoorders, die op de genoegzaam ledige banken zeer gerust zijn in slaap gevallen, terwijl de predikant als in woede staat te deklameren.

»En wat zullen de door goud en allerlei lage middelen verkregen hekeeringen in Ierland uitwerken? De protestant Gray zal het ons zeggen. In zijn reis naar de kolonie van Kaap Natal schrijft hij: »het opvoedingssysteem, door de protestantsche zendelingen gevolgd, kan tot niets anders leiden dan tot opstand." — Ook in Ierland zal men die uitkomst zien."

Volgens de laatst ontvangen officieele berigten was de gesteldheid der rivieren de volgende:

Heden middag ten 12 ure was de waterhoogte te Keulen 6 vt. 7 dm. zijnde een val van 1 voet en 2 dm. in het laatste etmaal. Den 15den had het water eene breede geul gemaakt in het ijs tusschen de Lurley en Kammereck. Hoogerop zat het ijs hier en daar nog vast aan den regter oever, doch er waren tevens groote open vakken. Te Oberwesel was de waterstand 13 vt. 9 dm.

Heden morgen ten 12 ure was de rivier te Millingen nog open; de waterstand was ten 5 ure 3.58 el o. N. P. met 35 dm. val. De Waalmond was evenzeer open. Te Hulhuizen stond de rivier ten 6 ure 2.61 el o. N. P. met 29 dm. val. Te Gorinchem stond het water heden ten 8 ure 3.01 o. N. P.; het was op de Waal en Merwede overal vallende. Blijkens de kleur van hetzelve passeerde veel bovenlandsch Rhijnwater. Het ijs zat aldaar nog vast.

In het Pannerdensche kanaal is het ijs over 5 à 600 el van den mond af ingekort en digter in een gedrongen; het zat heden nog vast. Het water bleef al vallende met 31 duim in het etmaal. Bij Arnhem werd de rivier nog te voet gepasseerd; ook daar was het water 28 duim gevallen. Op de Lek zat, volgens de berigten van gisteren, het ijs van Wijk bij Duurstede naar beneden, grootendeels nog vast.

De IJsselmond was gisteren nog digt. Te Westervoort droeg het ijs heden nog de voetgangers; het water was er 40 dm. in het etmaal gevallen. Boven Olst was eene opstopping; te Olst en verder benedenwaarts was de rivier nog digt.

Op de Maas was het water den 13 en 14 steeds wassend. Het ijs zat in die rivier nog vast van beneden Grave tot Werkendam. In de killen was het ijs ten gevolge van de weder ingevallen vorst weder eenigzins versterkt; men bleef zich echter vleijen dat het ijs aldaar spoedig zou opbreken.

Bij den thans met meer kracht voortgaanden dooi zag men overal spoedig grooter verandering te gemoet.

Men leest in het *Handelsblad*:

Nopens de plaats gehad hebbende ontvlugting uit het huis van reclusie en tuchtiging te Leeuwarden, verneemt men, dat het komplot daartoe door zeven gevangenen, die meestal bij elkander zaten, was beraamd geworden, en dat, eerst toen de vijfde dacht te ontkomen, de ontdekking der vlugt van de vier anderen plaats had. Dat de drie laatste ontvlugten voorts weder zijn gevat, is vooral te danken aan den moed en de tegenwoordigheid van geest van twee schippers, die op ruim een uur afstands van deze stad de vlugtelingen zagen aankomen en hen tegenhielden. Eene ernstige worsteling had toen tusschen hen plaats, waarbij een der boosdoeners, die met een scherp mes was gewapend, daarmede naar een der schippers stak, zonder hem echter te kwetsen, hoezeer hem later een zwaren beet in de hand toebrengende. De andere schipper had intusschen een zwaar stuk hout gevonden en sloeg den kerel daarmede zoo hevig op het hoofd, dat hij duizelend ter aarde viel. Inmiddels kwamen eenige landlieden, met hooivorken gewapend, opdagen, die de wakkere schippers den noodigen bijstand leenden, om alle drie gevangenen meester te worden en vervolgens naar Leeuwarden terug te voeren. De gewonde gevangene moet in eenen bedenkelijken toestand verkeeren.

De rivier voor Rotterdam zit van het ponteveer naar boven nog steeds onbewegelijk vast, terwijl dezelve benedenwaarts geheel vrij is. Het was opmerkenswaardig te zien, hoe zij gisteren op de hoogte der sleephelling door een aantal voetgangers gepasseerd werd, terwijl op een kleinen afstand van daar, de veerbooten zonder eenige hindernis van oever tot oever roeiden. (*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Jan. De *Moniteur* bevestigt het berigt, dat de admiraals Hamelin en Dundas met hunne vloten den 3 dezer de Zwarte Zee zijn binnengeloopen.

Men verwacht thans algemeen dat na het verschijnen dezer officiële aankondiging, de Russische zaakgelastigden bij de hoven van Frankrijk en Engeland, Parijs en Londen zullen verlaten en alle diplomatieke betrekkingen zullen worden afgebroken.

— De berigten van het oorlogstooneel aan de oevers van den Donau blijven bij voortduring zeer verward en verdienen allezins nadere bevestiging. Hetgeen door het *Journal des Débats* is medegedeeld omtrent het onverwachte wassen van den Donau, waardoor de vervoermiddelen van Omar-Pacha zouden weggevoerd zijn, wordt door de *Patrie* bepaald tegengesproken, wijl naar luid van dat orgaan, de Turksche bevelhebber onophoudelijk voortging met versterkingen te verzenden.

— Te Tortona, Boghera, Alessandria en Montmeliano hebben zamenscholingen plaats gehad, blijkbaar ten gevolge van de prijsverhooging van het zout, doch werden spoedig verstrooid.

— Eene oude kerk is door de in Genua aanwezige Protestanten gekocht, om ze in een protestantsch bedehuis te veranderen.

— Men schrijft uit Rome:

Wat Rusland betreft, men weet hoe de regten en belangen der Katholieken er op eene stelselmatige wijze worden aangetast, en hoe de kwade trouw eigen aan de Moskoviten speelt met de schikkingen, getroffen met den H. Stoel en met het konkordaat van 1847. De klagten der geloovigen, die de slagtoffers zijn der barbaarste en trouwlooste vervolging maken van tijd tot tijd het lijden van dat gedeelte der Christenheid openbaar, maar helaas! slechts een klein gedeelte van hetgeen zij hebben door te staan komt ons ter oore en God alleen kent de uitgestrektheid en diepte van hun lijden. De volgende bijzonderheid toont overtuigend aan door wat banden de gemoederen der Katholieken worden beheerscht. De Russische Polen, die te Rome wonen durfden niet tegenwoordig zijn bij de zaligspreking van hun landgenoot Andreas Bobola. Zij die met alle gemeenschap met hun geboortegrond hebben afgebroken, die nog door de banden der bloedverwantschap of die van het belang verbonden zijn, vreesden dat hunne goederen in beslag genomen en

hun naastbestaanden verbannen zouden worden. Zij alleen hebben den toorn van den Czaar getrotseerd, die toch reeds alles verloren hadden en die wegens een doodvonnis niets meer te vreezen hadden.

Men heeft eene zonderlinge overeenkomst waargenomen. Het konsistorie werd den 19 gehouden; het Piemonteesche parlement werd denzelfden dag geopend. De Paus zeide in zijne allokutie tot het Piemonteesche gouvernement: »Wij hebben ten aanzien der vermindering van de voorgeschrevene feestdagen aan uw verzoek gehoor verleend, om u te toonen tot hoe verre onze lankmoedigheid zich kan uitstrekken, en om u te nopen te herstellen wat gij vroeger tegen den H. Apostolischen Stoel en tegen de regten der Kerk verrigt hebt. Mogt gij onze verwachting teleurstellen, weet dan dat Wij tot de uiterste grenzen der zachtheid en toegevendheid gegaan zijn, en Wij het onwrikbaar besluit hebben genomen, aan niets toe te geven, dat, in welk opzigt ook, strijdig zou zijn met de waardigheid en de regten van den H. Apostolischen Stoel en met het heil der Kerk.

Het Sardinisch ministerie antwoordt den H. Vader: »De onafhankelijkheid van de wereldlijke magt gevestigd zijnde, zal het parlement het werk der aangevangene hervormingen voortzetten." Onze lezers weten dat die hervormingen zijn: de vermindering van het getal bisdommen, de *incameratie*, of, om de woorden van het Sardinisch ministerie te gebruiken, eene doelmatige verdeeling der kerkelijke goederen, het burgerlijk huwelijk, enz. Het Turijnsche gaat voort op een toon, die niemand zal misleiden: »Die hervormingen hebben ten doel de liefde en den eerbied van het volk voor de godsdienst onzer voorouders te vermeerderen, niet te verminderen, haren heilzamen invloed te versterken, niet te verzwakken."

't Is, meenen wij, voldoende de woorden van den Paus en die, welke de Sardinische ministers in den mond des Konings van Sardinië hebben gelegd, tegenover elkander te stellen om het gansche gewigt en de gevaren der gesteldheid te doen uitkomen. De Paus verbindt zich terug te gaan en te herstellen; de Koning antwoordt dat zijne regering zal voortgaan en de hervormingen voltooijen. Men zegge niet dat op het oogenblik toen de Piemontesche vorst die taal in het parlement voerde, men te Turijn de bedoelingen van Rome niet kende, men kende ze er volkomen, en de graaf de Pralormo heeft zich opzettelijk te dier stede begeven om zijn gouvernement er mede bekend te maken. Zou men, nu de zaken tot dat punt gekomen zijn, in het toekomstige voor Piemont niet iets mogen vreezen, als dat wat thans in het groothertogdom Baden gebeurt?

ENGELAND.

LONDEN, 17 Januarij. De *Times* schrijft het volgende over de Oostersche aangelegenheden:

»Het antwoord van den Keizer van Rusland op de mededeeling dat de vereenigde vloten van Engeland en Frankrijk bevel ontvangen hebben om de Zwarte Zee te bezetten, is nog niet aangekomen; doch volgens een over Weenen ontvangen berigt schijnt het dat zelfs nog voor dat de laatstelijk aan den Britschen en den Franschen vlootvoogd gezonden bevelen konden uitgevoerd zijn, het Russische gouvernement aan al zijne oorlogschepen last gegeven heeft om naar Sebastopol terug te keeren, zoodat de Keizer althans op één element terugdeinst. Het is opmerkelijk dat hoewel de Russische kruizers alzoo terug geroepen zijn, de Keizer nog geen blijk heeft gegeven van het voornemen om de keizerlijke gezanten terug te roepen. Het is steeds zijne staatkunde, zoolang mogelijk eene regtstreeksche breuk met de zeemogendheden te vermijden; en welligt zal zelfs het aanzoek der Weener konferentie, om eenen Russischen gevolmagtigde tot de voorgeslagen vredesonderhandelingen te zenden, door Keizer Nikolaas worden ingewilligd, met het doel om zijne tegenpartij in onzekerheid te houden, zoo niet, om een eind aan het geschil te maken. Intusschen is te Weenen het antwoord ontvangen van de Porte op de voorstellen der vier mogendheden en op de kollektieve nota van den 5en December jl. Dit antwoord bevat de reeds bekende voorwaarden waarop de Sultan gezind is vrede te maken; de vier mogendheden hebben zich geheel met die voorwaarden vereenigd, en zullen ze onverwijld naar Petersburg opzenden. De vier mogendheden blijven derhalve eendragtig, en zij zijn het onderling en met Turkije eens over de aan Keizer Nikolaas aan te bieden voorwaarden. Verwerpt hij ze, dan verwerpt hij hetgeen gansch Europa zich verbonden heeft door te zetten, en dan vordert hij wat gansch Europa zich verbonden heeft te weigeren. Zoo ver was de onderhandeling nog nimmer gekomen, en het antwoord van het hof van Petersburg op deze laatste opening zal beslissend zijn. De mededeeling, die het thans ontvangt, is het ultimatum van de Porte en van hare bondgenooten.

»De uitslag der wederzijdsche bemoeijingen, thans geheel van Ruslands toestemming afhangende, wordt niet minder twijfelachtig door de jongste gebeurtenissen op het oorlogstooneel. Volgens een over Belgrado ontvangen berigt hetwelk geloof verdient, hebben de Turken den 6 dezer met eene magt van 15,000 man de Russen aangevallen in eene verschanste positie niet ver van Kalafat en deze na eene groote slagting vermeesterd, daar de Russen volgens dit berigt 2500 man verloren hebben. Troepen die tot versterking der Russische krijgsmagt uit Karaul aanrukten, moesten insgelijks met verlies terugtrekken. Cetatye of Tchetali, waar dit gevecht voorviel, is eene vesting die het Donau-dal beheerscht, ongeveer zes mijlen boven Widdin en Kalafat gelegen; en het is waarschijnlijk dat de Russen hoopten de Turksche positie om te trekken en welligt de Rivier over te steken op of boven dit punt. De Turken zijn hier alzoo aanvallend te werk gegaan, en hebben met goeden uitslag eene Russische legerafdeeling aangevallen in een verschanst kamp: dit is verre het grootste wapenfeit door het Turksche leger sedert het begin van den oorlog verrigt. Het was echter klaarblijkelijk van wezenlijk belang voor de Turksche krijgsbevelhebbers te Kalafat, de Russische krijgsmagt te verdrijven uit eene positie waardoor zij het bovenste gedeelte der rivier beheerschte en waarvan zij ongetwijfeld grootelijks partij zou getrokken hebben in de voorgenomen operatien tegen de linie van Kalafat zelve.

»Het gewigtigste nieuws echter hetwelk wij heden uit het Oosten hebben ontvangen, betreft onze betrekkingen met Perzie. Tusschen den Britschen zaakgelastigde te Teheran en het Perzische hof was een twist ontstaan betreffende zekeren Hadji Abdul Kerum, een inboorling van Kandahar, die door het Britsch gouvernement beschermd werd. Kerim, een zeer rijk man, heeft van het Perzische gouvernement gelden te vorderen, en het was de pligt van het Britsche gezantschap deze vordering te ondersteunen. Doch de Perzische regering beweerde bevoegd te zijn om hem als haren eigen onderdaan, aan zulke afperzingen te onderwerpen, als den Schach mogt goeddunken; en zij weigerden eindelijk de vereischte vergoeding op eene zoo beleedigende wijze dat de Britsche zaakgelastigde de heer Taylour Thompson, genoodzaakt was de diplomatieke betrekking met de ministers van den Schach te schorsen. Deze kloekmoedige maatregel werkte spoedig en afdoende. Na een zeer korten tijd toonde de Perzische regering zich bereid om aan zijne vorderingen te voldoen en weder in vriendschappelijke betrekking met Engeland te treden. Nu was de Russische gezant de vorst Dolgorouki, geheel de gunst; en hoewel hij den Schach met verregaand misnoegen des Keizers bedreigde en alle middelen aanwendde om Ruslands invloed te herstellen, is de Britsche zaakgelastigde voor alsnog meester van het slagveld gebleven. De heer Thompson schijnt grooten lof te verdienen wegens de vastberadenheid en het overleg waarin hij in deze omstandigheid gehandeld heeft, maar de gevolgen zijner welgeslaagde pogingen strekken zich nog verder uit dan onze eigen betrekkingen met Perzie. Er waren, gelijk bekend is, moeijelijkheden tusschen dat land en Turkije opgerezen, de beide Staten waren op het punt van onderling in oorlog te geraken; en men zeide dat in Perzie troepen werden uitgerust om onder bevel van een Russisch officier de Turken in Armenie te gaan aanvallen. Gelukkig schijnt de vereffening van het met Engeland ontstane geschil ook eene schikking met de Porte te hebben medegebragt, want de Turksche gezant te Teheran heeft van den eersten Minister van den Schach stellige verzekering ontvangen dat in Perzie geene tegen de *Porte* gerigte troepenbewegingen zouden plaats hebben, en dat de in het noorden des lands vereenigde troepen aldaar alleen den loop der gebeurtenissen afwachten en onlusten binnen 's lands voorkomen moeten.

Tot dusverre alzoo is het Russische gouvernement niet geslaagd in zijne plannen met Perzie en in de poging om dat land tot eene bron te maken van moeijelijkheden voor het Britsch-Indische rijk of van nieuwe gevaren voor Turkije. Een nieuw Russisch gezantschap is, naar gezegd wordt, op weg naar Teheran, en er zal ongetwijfeld onafgebroken waakzaamheid noodig zijn om de uitwerking te gaan van al de middelen van overreding en vreesaanjaging die ter beschikking van dat gezantschap staan; doch over het algemeen schijnen de Perzen te begrijpen, dat zij van Engeland meer te hopen en te vreezen hebben dan van eenige noordelijke mogendheid. Voor het tegenwoordige zijn de moeijelijkheden verdwenen, die ons in dat deel der wereld schenen te bedreigen."

De *Times* heeft berigten uit China van 27 November!

De laatste berigten uit Shanghaë loopen tot den 20sten. De keizerlijken grepen de stad den 10den te gelijktijdig te land en te water aan. De aanval der vloot gelukte gedeeltelijk; de rebellen verloren verscheidene jonken en twee van de Europeanen gekochte schepen; te land werden de keizerlijken daarentegen geheel en al teruggeslagen. Om zich te wreken plunderden en verbrandden zij de omliggende dorpen, en strekten de rooftogten tot in de noord-oostelijke voorsteden uit. Onder anderen kwamen zij ook op die rooftogten met de Engelschen in aanraking, 400 à 500 keizerlijken namelijk, drongen den 14den tot in de Engelsche vesting door om naar het heette, eenige voor de rebellen bestemde kanonnen te bemagtigen. Zij werden door de mariniers van het Engelsche oorlogschip en eenige vrijwilligers teruggeslagen. Toen de Britsche consul later daarover bij den keizerlijken bevelhebber zijne klagt indiende, gaf men hem het echt Chinesche antwoord, dat de keizerlijken met eenige als buitenlanders verkleede rebellen slaags geweest waren en van hunne vuurwapenen geen gebruik hadden gemaakt uit vrees van een wezenlijken vreemdeling te treffen.

Canton is rustig, maar in het nabijgelegen Tong-Kou vertoonen zich de sporen van verzet tegen de regering. In het Zuid-Oosten is de hoofdstad van Hopih, naar men zegt, weder door de rebellen ingenomen, zoo ook moet de hoofdstad van Oonam, welke hun tot nog toe weerstond, haren val nabij zijn. De laatste *Peking-Gazette* is van den 10 of 11 Okt. De *North China Herald* berigt dat de noordelijke armee van Tae-Ping op weg is naar Peking; zij staat in de provincie Pe-chette, ongeveer 30 mijlen van de hoofdstad der provincie, dus 20 Engelsche mijlen van Peking. De keizerlijke armee stond zuidwaarts van de rebellen. Ning-Poo en Toochou waren rustig. De inneming van Amoy door de keizerlijken moet met gruwelen daden gepaard zijn gegaan. Het hoofd der insurgenten ontvlugtte met de zijnen en liet de overigen aan hun lot over.

Op de vloten der beide partijen vechten thans ook Europeanen tegen eene goede soldij, en verscheidene Europesche schepen zijn door de Chinezen gekocht. Er is geen gebrek aan geruchten van allerlei aard. Zoo zegt men dat de Mongolische Tartaren in het land zijn gevallen; 270,000 man waren de grenzen gepasseerd en 70,000 man stonden reeds voor Nanking, en dergelijke meer.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 15 Jan. De *Ost. Corr.* geeft de tijding dat de vereenigde Fransche en Engelsche eskaders den 3 Januarij de Zwarte Zee zijn binnengeloopen, na alvorens eene verklaring naar Sebastopol gezonden te hebben inhoudende, dat deze verrigting der vloot niets anders ten doel had, dan het voorkomen van botsingen.

BERLIJN, 16 Jan. In den Wurtemburger *Moniteur* leest men het onderstaande schrijven uit Petersburg:

Geloofwaardige tijdingen verzekeren, dat de Keizer van Rusland op de stelligste wijze elke vreemde bemiddeling zal verwerpen, zelfs die van Oostenrijk en van de Weener Conferentie. Volgens deze tijdingen is het hangend verschil slechts tusschen Rusland en Turkije; Rusland vraagt aan Turkije niets anders dan waartoe het volgens de sedert lang bestaande traktaten geregtigd is. Indien Turkije dat regt erkent, heeft het slechts een volmagtigde te zenden naar het hoofdkwartier te Bucharest.

Vorst Gortschakkoff heeft reeds de noodige instructiën ontvangen om onderhandelingen betreffende dat punt aan te knoopen. In afwachting van het een en ander worden de oorlogstoebereidselen in Rusland op grooten schaal voortgezet.

— In brieven uit Petersburg ontvangen wordt verzekerd dat het antwoord van den Czaar op de Weener voorstellen, naar alle verwachting ongunstig zal luiden.

— Van den Rijn, 11 Jan. Hoe zal het met de Katholieken gaan in Moldavië en Wallachije bij de tegenwoordige gesteldheid in de Donauvorstendommen? Ziedaar eene vraag die elken Katholiek bekommering moet baren; immers 't is blijkbaar dat het Katholicismus achteruit geschoven wordt, waar de Russen de overmagt hebben. 't Is gelukkig dat de aldaar wonende Katholieken gezamenlijk den latijnschen ritus volgen; want waren zij vereend, en mitsdien den griekschen ritus volgende, het zou hen dan ongetwijfeld gaan gelijk vroeger den vereenden in Rusland en Polen, die alle gedwongen werden, scheurmakers te worden, behalve het vereende diocees Chelm, dat tot hiertoe trouw en gehoorzaam aan den H. Stoel van Rome gebleven is — ondanks allerlei listen en beloften, om hen onder het zoogenoemde heilige Synode van Petersburg te brengen. De Katholieken van Moldavië en Wallachije staan onder het beheer van de kongregatie der propaganda te Rome, wijl zij tot eene missie behooren, schoon zij nogtans een eigen Bisschop te Jassy en Bucharest hebben.

In Moldavië waren naar de nauwkeurigste statistieke berekeningen der laatste jaren 45,184 Katholieken, verspreid in 22 gemeenten waarin 22 priesters van de minoriten-orde, één Priester van de orde der Franciskanen-Observanten en één wereldlijke Priester. Behalve die Katholieken hebben in Moldavië meer dan drie duizend katholieke kooplieden van verschillende landen hunne schier onafgebrokene woonplaats, en meestal in Galaez en Jassy. In de laatste stad bevinden zich 2100 Katholieken die 2 kerken hebben; bovendien zijn er nog 86 kerken en kapellen in het gansche vorstendom. De Missionarissen zijn meestal Italianen, eenige Hongaren en Polen. Het aantal Katholieken in Wallachije is niet minder groot; er bloeijen vele scholen die men in Moldavië minder vindt. Wij hopen dat de Katholieke godsdienst, die sinds het jaar 1252, in die oorden Belijders telt — ondanks al de vervolgingen der schismaticken — ook dezen storm zal zien voorbijdrijven.

— Karlsruhe, 9 Januarij. Het schijnt dat men ten aanzien der beoordeeling van de eventualiteiten der toekomst zich niet uitsluitend op den wil en de zienswijze van het tegenwoordig ministerie, maar veeleer op de vrijzinnige en grootmoedige beschouwingen van Z. K. H. den Prins regent mag verlaten. Een zending tot den Aartsbisschop, waarmede in de laatste dagen den generaal-

adjudant: [illegible] regent belast werd, en waarvan de aard verschillend wordt uitgelegd, schijnt daartoe eenigen grond te geven.

— Heidelberg, 11 Jan. Wat tot hiertoe aan vervolgingen en plagerijen tegen de Katholieken alhier ontbrak, is hun sedert de komst van den nieuwen (protestantschen) stads-direkteur in ruime mate toegevoegd. Niet alleen dat de geestelijken voortdurend wegens de voorlezing van den herderlijken brief gestraft en verscheidene geachte burgers (toevallig weder louter konservatiefgezinden!) of hunne vrouwen tot verhoor opgeroepen worden, maar ook de *Stads-Courant* loopt dagelijks over van smaadredenen en beschuldigingen tegen den Hw. Aartsbisschop en diens trouwe priesters. Wederlegging en teregtwijzingen worden natuurlijk niet in acht genomen of vinden eenige plaats in die bladen.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 Jan. Ik heb u eene daad mede te deelen, die bij dezen kouden winter volkomen geschikt is om het hart te verwarmen. Eenige dagen geleden ging eene armoedig gekleede vrouw, met een kind op den arm, over de *Place-Royale*. Het was vinnig koud, en iedereen zocht zich zoo veel mogelijk voor den invloed van het strenge weder te behoeden. Een jongman, slank van gestalte en in een paletot gekleed, ziet hoe de arme vrouw door een snellen loop het gemis van eene verwarmende kleeding tracht te vergoeden. »Gij lijdt waarschijnlijk veel door de koude, goede vrouw," zeide hij tot de ongelukkige, »volg mij in dien winkel, waar kleederen te koop hangen." De jongman treedt door de arme vrouw gevolgd, den winkel binnen, koopt een aantal kleedingstukken, betaalt de gevraagde som en onttrekt zich ijlings aan de dankbetuigingen der verbaasde vrouw, die naauwelijks aan haar geluk gelooven kan. Toen zij met de verkregen kleedingstukken op de straat kwam, wendde zij zich tot een voor het huis werkzamen daglooner met de vraag, of hij haar ook den naam van den, den winkel verlaten hebbenden heer kon noemen. Ei! antwoordde de arbeider, 't verwondert mij dat ge hem niet kent; want in gansch Brussel, meen ik, is de Hertog van Brabant algemeen bekend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 Januarij.

BEVALLEN (14 Jan.): H. P. Evelein, geb. Brandt, D.

OVERLEDEN (12 Jan.): J. Neustätter, geb. Mayer, 45 j. - F. W. van Orsoy, 78 j. - P. Brouwers, 66 j. — (13 Jan.): K. Hartkamp, 17 w. — (14 Jan.): C. Gebhard, 5 m. - C. S. Gebhard, 2½ j. — (15 Jan.): E. C. Kruseman, geb. Stricker. Het Kind van G. H. Kruseman Aretz., 8 d.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 21,05	a —	Pruissische	f 34⅛	a —
Napelsche	» 25,20	,, —	Spaansche	» 2,44	,, —
Div. in £St.	» 11,37½	,, —	Hamb. Russ.	—	,, —
Eng. Russen	—,—	,, —	Russ. in Z. R.	36¾	,, —
Fransche	55⅝	,, —	,, Pap. ,,	16½	,, —
Belgische	55⅝	,, —	Pools. in Fl.	27½	,, —

Portugeesche f 11,62½. Buiteul. Spaansche f 11,67½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,65	a	9,75
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,60	»	11,75
» Pistolen	» 9,55	»	9,70
Stukken van 20 Francs	» 9,30	»	9,45

Baren Goud en Specien a f 1442,60 per Ned. ß fijn 9½ a 10 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	»	2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	»	1,77
Zilver 1000 à 980	f —,—	à	—,—
» 900 » 700	» 104,20	»	104,70

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 16 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 52⅛, 1840, 1842 4½ pc. 93, 1852, —; Spanje 1—3 pc. 20 7/16; Binnenl. 3 pc. 39⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metallies 5 pc. 76⅛.

PARIJS, 16 Jan. Fransche 3 pc. 71.70; 4½ pc. 99.90; Spanje 3 pc. Binnenl. 39¼; id. 1 pc. —; Russen 4½ pc. 90; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 89.

LONDEN, 16 Jan. Consols 93⅛ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 42½ a —; 1 pc. dito 20⅞ a —; Comité-Bewijzen 4½ a —; Passive 4½ a —; Rusl. 5 pc. 108 a —; 4½ pc. dito 93 a —; Holl. 4 pc. 94½ a —; 2½ pc. 62½ a —; Braz. 97 a —; Peru 4½ pc 67½ a —; Gren. uitg. 7½ a —; id. werk. 20 a —; 3 pc. Mexiko 23¾ a —; 4 pc. Portugal 39 a —; Ecuador 4¼ a —; Wissel op Amst. —,—; Weenen 3/m. —,—; Hamburg 3/m. —,—.

WEENEN, 16 Jan. Met. 5 pc. 92⅛; id. 4½ pc. —; Bank-Aktien 1332; Wissel op Londen 11,54, Amst. —,—; Parijs —; Goud —; Zilver —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	Rente	16 JAN. 4 u. gebl.	17 JAN. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	61 15/16	61 5/16	à	61 9/16	61 5/16
Dito Dito	3 »	74	73¼	»	73½	73½
Dito Dito	4 »	92⅛	91⅜	»	91⅝	
Amortisatie	3½ »			»		
Handel-Maatschappij	4½ »	124¼		»		
Haarlemmermeer	5 »			»		
O. I. Leening 1844	4 »			»		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ »			»		
Dito Hollandsche dito				»		
Obligatiën	4½ »			»		
België, Certifikaten	2½ »			»		
Dito	4½ »			»		
Dito *Rothschild*	2½ »	48⅞	48½	»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »			»		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 »	104⅞	103⅝	»	103¾	
Dito A°. 1828—1829	5 »	103	102¾	»		
Inschr. op 't Grootboek	6 »	69⅞		»		
Dito Certifikaten	6 »	69⅝		»		
Certifikaten te Hamburg	5 »			»		
Negot. 1831 en 1833	5 »	92½		»		
Negot. 1840	4 »		87	»	87⅝	
Dito *Stieglitz*	4 »	86½	86¼	»		
Dito Nieuwe	4 »					
Nieuwe Engelsche	4½ »	91¾	91 7/16	»		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1 »	21 9/16	20⅞	»	20 5/16	20¼
Nieuwe	3 »	43⅞		»		
Binnenlandsche	3 »	38⅝	38 7/16	»	38½	
Cert. Coup. Sp. Com.		4 13/16	4¾	»	4½	
Amortisabele Schuld		4 1/16	4⅜			
Portugal, te Londen	3 »	36 1/16	35⅞	»	35¼	
Dito Uitgestelde				»		
Weener Bank	5 »			»		
Dito	4 »			»		
Metalliek 1816—1852	5 »	72⅝	70⅞	»	71⅝	
Dito 1847	2½ »	37⅞	36⅞	»	36¾	
Dito 1851 en 1852	2½ »	37⅞	36⅞	»	36⅞	
Dito 1849	5 »	88¼	87⅜	»	87⅞	87⅝
Dito Letter B	5 »	86¼	87⅝	»	87⅞	87½
Aand. f 500 bij *Rothsch.*				»		
Dito » 250 dito 1839				»		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 »			»		
Polen, Obligatiën	4 »			»		
Aandeelen 1835				»		
Dito met Loting fl. 500				»		
Sardinië, te Londen	5 »			»		
Denemarken, dito	5 »			»		
Peru, dito	4½ »	64	62¾	»	63	
Grieken, te Londen	5 »			»		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5 »			»		
Dito te Londen	6 »			»		
Dito Bank		3 11/16	3 11/16	»		
Louisiana, te Londen	5 »			»		
Brazilië, te Londen 1824	5 »			»		
Dito 1843	5 »			»		
Grenada, dito à £ 100	2½ »	18⅜		»		
Dito Uitgestelde		7¾	6 15/16	»	7⅛	
Ecuador				»		
Mexiko, te Londen £ 100	3 »	23 7/16	22⅞	»	23	
Dito Onbepaalde	3 »	23¼	22 13/16	»	22⅞	
Venezuela, te Londen	3¾ »			»		
Dito Uitgestelde	1 »			»		

Verkooporders welke heden in de hoofdsoorten van Holl. en vreemde effekten geëffektueerd worden, op de lagere afkomende koersen der buitenl. beurzen van heden, deden in de prijzen eene gevoelige achteruitgang plaats hebben, vooral ten opzigte van Oostenrijksche, welke ruim 1 pCt. en van Spaansche 3 pCt. binnenl. welke cirka ⅝ gedaald zijn; voor de overige bedroeg de achteruitgang slechts ongeveer ⅜ pCt.

Koers van het Geld. Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers

Parijs	2/m.	f 55⅝	Livorno	2/m.	f 38⅛
»	zigt	» 55⅞	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.84
»	½/m.	» 55⅝	Weenen	6/w.	» 29
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 99⅝
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35 1/16
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35½
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam	»	⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 16 Jan. Voor den wal: W. Peck Wzn., Anna Paulowna, Batavia.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Christina, Kramer 2800 b. Koffij, 789 krj. Suiker, 428 sch. Tin, 2241 b. Rindrottingen, N. H. M.

BATAVIA, India, R. J. Rijken. 3000 b. Koffij, 967 sch. Tin, 1 partij Geelhout, 35 st. Ebbenhout, 15 st. Wortelhout. 1691 b. Bindrottingen N. H. M.

Advertentiën.

(3637) Ons lief aanvallig jongste kindje HENRICUS CORNELIS CATHARINUS, 18 maanden oud, werd ons heden door den dood ontrukt.

ROTTERDAM, 14 Januarij 1854.

A. LUTZ.
J. P. LUTZ,
LIOTARD.

Eenige Kennisgeving.

(3636) Heden overleed in den ouderdom van bijna 53 jaren, tijdig van de H. H. Sacramenten der Kerk voorzien, mijn dierbare Vrouw DOROTHEA BRANDSEN, geb. NIEKERK, vroeger Weduwe van W. SCHALBING.

G. BRANDSEN.

LEYDEN, 12 Januarij 1854.

(3638) Heden overleed alhier in den ouderdom van 32 jaren, na tijdig voorzien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten der stervenden, de Hoogwelgeb. Vrouwe MARIA GERARDINA CONSTANTIA VAN DER KUN, Echtgenoot van Jonkheer THOMAS CORNELIS MARIA VAN RIJCKEVORSEL.

's HAGE, 15 Januarij 1854.

AANBESTEDING.

Op den 26 Januarij 1854, des namiddags 1 uur, zal het Kerkbestuur der R. K. Gemeente te KOCKENGEN, in het Regthuis aldaar, aanbesteden:

Het Bouwen eener Nieuwe Kerk met Toren,

waarvan de bestekken, in de navolgende Logementen ter lezing liggen; als, te Utrecht, in de Liggende Os, te Amsterdam in het Vosje, te Gouda in den Zalm, te Breukelen in het Roode Hert en, met de teekeningen, te Kockengen in het Regthuis.

De bestekken zijn op *franco* aanvrage à f 1.25 en eenige copieteekeningen à f 3 te bekomen, bij den Boekhandelaar H. H. VAN ROMONDT, te *Utrecht*.

Aanwijzing in loco, daags voor de besteding, door den Architekt GERARDUS VAN VOGELPOEL. (3639)

Verschillende Jaargangen van het ROOMSH CATHOLIJK MAGAZIJN, ter verbreiding van Nutige Kundigheden. In plaats van f 5.00 per jaargangt f 1.00 met platen

Bovenstaande werken leveren eene aangename, nuttige en godsdienstige lectuur op, zoo wel voor volwassenen als voor de jeugd, terwijl de prijzen alleen zeer gering zijn.

LEVENSGESCHIEDENIS van onzen Goddelijken Verlosser. Een zedekundig leesboek, aan de R. K. Jeugd toegewijd . . . f 0,55
DE TWEELINGZUSTERS of de Roeping . . . f 0,45
LEVEN van den H. Franciscus van Assisië . . . f 0,25

Voorts een assortiment fraaije PRENTENBOEKJES met zwarte en gekleurde Plaatjes en geïllustreerde Bandjes.

(3640) Bij C. VAN DER POST Jr., te *Utrecht*, en verder alom te bekomen:

GESCHIEDENIS DER KRUISTOGTEN.

DOOR

J. SPORSCHILL.

In 2 Dln. met 12 STAALPLATEN en eene Kaart.

à f 4.80 in plaats van f 9.00.

Deze zoo belangrijke Geschiedenis der krijgshaftige Volksverhuizing uit het *Westen* naar het *Oosten*, en van den strijd der *Christenen* tegen de *Saracenen*, die het Kruis met voeten traden, vindt men hier zoo getrouw als sierlijk medegedeeld. De zoo rijken Inhoud wordt nog opgeluisterd met 12 keurige gravures, ieder op zich zelve een meesterstuk, voorstellende:

Paus URBANUS *te Clermont.* — *Bestorming van Jerusalem.* — *Krooning van Koning* BOUDEWIJN I. — *Koning* LODEWIJK *bij Laodicea.* — *Keizer* MANUEL *als Wondarts.* — *Ontwijding van het* HEILIGE KRUIS. — *Barbarossa's Ondergang.* — RICHARD LEEUWENHART. — *Kruistogt der Kinderen.* — *Intogt te Damiate.* — *Pelgrimwijding van* LODEWIJK *den Heilige.* — *Patriarch* NICOLAAS.

Voorzeker nimmer werd eenig werk, de keurige en kostbare uitvoering in aanmerking genomen, zoo goedkoop aangeboden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.